

DEBRECZENI SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS IRODALMI HETI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Péterfia-utca 744.
Ide intézendő mindennemű közlemény.

Megjelen vasárnap reggel

Hirdetések alku szerint s a lehető
legjutányosabban számíttatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS GYÖRI JÓZSEF

Értesítés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt olvasó közönség tudomására juttatni, hogy a városunkban legközelebb lefolyt „Petőfi-ünnepélyek” alkalmával általam megindított „Debreczeni Szemle” 3-ik száma, most már saját kiadásomban jelen számmal folytatja pályafutását. A lap mint eddig ugy ezután is főleg alkalmi leend, azonban gondoskodva lesz, hogy a közönség benne az actualis országos és külszeményekről is tájékozást nyerjen.

A „Debreczeni Szemle” irodalmi és társadalmi irányához képest távol kívánja tartani magát mindenféle politizálástól és személyeskedéstől s semmiféle magán érdeknek nem fog szolgálni; sőt inkább a szerkesztőség minden gondja oda irányuland, hogy a n. é. közönségnek élvezetes és tanulságos — és csak is nemes irányu — olvasnivalóval szolgáljon.

Az országos dalárünnepélyt megelőzőleg lapunk hetenként egyszer, vasárnap reggel fog megjelenni, s az érdeklődő közönséget az ünnepély minden előzményéről bővön tájékozandja.

Mintán első sorban a helybeli olvasó közönség kényelmét kívánjuk szem előtt tartani, lapunkra előfizetést nem nyitunk, hanem számonként 10 kr-ával fogjuk nyilvános helyeken elárusíttatni. Az országos dalárünnepély és természetvizsgálók gyűlése alkalmával lapunk gyakrabban, esetleg minden nap meg fog jelenni s e számok terjedelmük arányához képest fognak számíttatni. Vidékre csak 1 forint beküldése mellett szolgálunk a másfél hónapra terjedő cyclus alatt megjelenendő számokkal. —

A lap izléses kiállításáról a helybeli városi nyomda jó hirneve azt hisszük elég kezességet nyújt. Szabad legyen alulirotnak reményleni, hogy a nagyérdemű olvasó közönség, mely e lap két első számát is nem várt pártfogásban részesítette, továbbra sem fogja attól megvonni támogatását.

Tisztelettel

Györi József

a „Debreczeni Szemle” szerkesztője
és kiadótulajdonosa.

Társadalom a társadalomban.

Nagy port kavart fel ujabbán az u. n. zsidókérdés ország, sőt mondhatni egész Európa szerte. Hazánkban a tiszta-eszlári eset, melyről más rovatunkban szólunk, hozta azt felszínre. De felszínre került volna az előbb-utóbb más alakban is, mert vannak korunk társadalmában ilyen és ehhez hasonló kérdések, melyek forronganak, mint a vulkán s csak alkalomra várnak, hogy kitörjenek.

Nem czélunk izraelita polgártársaink vallásos ügyeibe avatni magunkat. Nem keressük az okát, miért tartja magát az ő nagy többségük még most, ily rengeteg idő múlva, s a társadalmi és közélet teljesen átalakult viszonyai közt is a mózesi merev hagyományokhoz; ők tudják, miért vontak vallási elszigeteltségük által valóságos kínai falat magok és a keresztyén társadalom közé. Hihetőleg már magok is érzik az általok teremtett feszült viszony nyomasztó hatását, s jobbjaik bánják azt a hálátlanságot, melylyel a zsidóság az őt kebelére ölelni kész, s teljes polgári egyenlőségben részesített magyar nemzetnek nagylelkűségéért még ma is fizet. Érzik bizonyára azt a közönyt, hogy

ne mondjuk, megvetést, melylyel a magyar faj iránta visszatartó magatartásáért viseltetik; legalább ezt mutatja az a hallgató félelem, mely a magyarországi zsidók keblébe ama fentebb említett szomorú bűneset óta befészkelte magát. Pedig okuk nincs rá, mert a magyar nemzet eddig a legnemesebb türelmet mutatott irántok.

Mi itt csak általánosságban akarjuk kimondani véleményünket a zsidóságról, mint oly elemről, mely a magyar társadalom keblében s mégis attól elszigetelve igyekszik létezni, s így mintegy társadalmat alkot a társadalomban.

Ez röviden szólva, tarthatatlan állapot. Így a zsidóság csak a társadalom rovására állhat fenn, mert örökké csak saját szűk körében mozogva, saját érdekeit tekintve, társadalmi életünk minden jogait vindikálja magának, de az azokkal együtt járó köteleességekben minél kevésbé akar osztozkodni. Megtanulja saját fajtáját szeretni, a más fajt pedig gyűlölni, s így okvetetlenül annak is gyűlöletét költi fel.

Nincs tán a világon társadalom, mely a zsidó-önnézet oly nyugodtan tűrte volna, mint a magyar társadalom. Nem tagadjuk, hogy a 48 előtti időkben nagyon is lealázott volt a zsidók helyzete nálunk, de ennek is megvolt a maga alapja. Hanem azóta minden jogok megadattak nekik, s ők siettek is azokkal visszaélni. Most már magoknak tulajdonítsák, ha a magyarság mind jobban elhidegedik tőlük, s a nép talán itt-ott lázong is ellenük. Sokat kell nekik változniuk, ha a magyarságot igaz rokonszevre akarják magok iránt hangolni.

Pedig oly szép volna az, százados viszályok után kiengesztelődni egymás iránt, összeforlni e két fajnak! A zsidóság képviseli a hideg számító észt, a magyarság a lángelket, a kettő együtt lenne igazi hatalmas organismussá. De a zsidóságnak kell megkezdeni a közeledést, mert neki áll főképen érdekében, hogy oly hosszas ittlakás után honossá is váljék e hazában. Mi magyarok mégis csak talán itthon érezzük magunkat a saját földünkön.

A zsidóság fogja feljól a saját érdekét s ne riadjon vissza semmi áldozattól annak megvédésére. Igyekezzék maga a most beözönlött munka-

tehetetlen csőcseléket más honba utalni vagy saját költségén el is juttatni, mert e gyalázatos tolakodó sereg keltette fel leginkább a most országszerte fennálló zsidógyűlöletet. Igyekezzék szellemben, szokásokban, sőt vallásban a magyarsághoz simulni, s fiait jó polgárokká neveltetni.

S van egy hatalmas, sőt talán egyetlen energikus gyógyszer, mely a két faj közti válaszfalat — természetesen csak idővel — ledönteni képes. Feszítse meg a zsidóság minden erejét, használja fel minden befolyását, hogy ez a gyógyszer mielőbb alkalmazzassék. Ez a polgári házasság. Nem akarjuk politikai térre vinni a dolgot, csupán azon meggyőződésünket fejezzük ki, hogy ez volna hazánkban a legfontosabb és legsürgősb törvényhozási aktus, melyet nem volna szabad halogatni, ha azt akarjuk, hogy a viszonyok nyomása alatt felszínre jutott s már nagyon élessé vált zsidókérdés simán lebonyolódjék. Zsidó polgártársainknak van főképen érdekében, hogy ez üdvös intézmény mielőbb behozassék, igyekezzenek tehát rajta legfőképen ők.

Györi József.

Országos dalárünnepély.

Az országos dalárünnepély sorrendje végleg a következőkben állapított meg:

I. n a p o n: augusztus 16-kán érkeznek és fogadtatnak a haza minden részéből jövő dalegyletek és pedig legnagyobb számmal a Budapest felől délután 3 órakor érkező vonattal érkehetnek, mint-hogy ez a vonat veszi fel az egész Dunántulról s a nyugoti felsőmegyékből Budapestre érkezőket és utjában az alföldi és déli megyék valamint az erdélyi megyékből érkezőket. Az ünnepélyes fogadtatás a vaspályánál a vonat megérkezésével fog történni, mely alkalomra az ország keleti és északi megyéiből netán már a délben érkező vonattal megérkező dalegyletek a debreczeni dal- és zeneegylettel együtt a vaspályához szintén kivonulnak. Az indóházánál a város közönsége nevében a dalegylet elnöke L e n g y e l Imre mond üdvözlő beszédet, mely után a dalegyletek kibontott zászlóik alatt és zenekísérettel bevonulnak a városháza előtti térre, a hol a város polgármestere S i m o n f f y Imre, mint a dalárünnepély diszelnöke által üdvözlő beszéddel fogadtatnak. Az elfogadás után az érkezett

vendégek elszállásolása történik. Délután 5 órakor a dalegyletek a városháza nagytanácstermében megtartandó értekezletre gyűlnek egybe. Este általános ismerkedési estély tartatik.

II. n a p o n : augusztus 17-kén, délelőtt 10 órakor a dalegyletek a városháza nagytermében közgyűlést tartanak. Itt választatnak meg a bíráló-bizottság tagjai és állapittatik meg sorshuzással a versenyzésben való részvétel sorrendje. Este az első hangverseny tartatik a színházban.

III. n a p o n : augusztus 18-kán közgyűlés a városháza nagy termében. Este a színházban a második hangverseny.

IV. n a p o n : augusztus 19-kén szombaton este rendeztetik a színházban az e célra megnyerendő művészek közreműködésével a diszhangverseny.

V. n a p o n : augusztus 20-kán vasárnap délután tartatik meg a színházban az összes dalárdák által, hangszerek kíséretében az össz-előadás. Este a debreczeni dal- és zene-egylet a vendégek tiszteletére a népkertben tánczvigalommal egybekötött ünnepélyt rendez.

VI. n a p o n : augusztus 21-kén délelőtt 10 órakor tartatik meg a városháza nagytanácstermében a zárülés, s a pályadíjak kiosztatnak.

1. Az ünnepély augusztus 16-kán kezdődik az érkező dalárdák bevonulásával; két este tartatik meg a dalárdák versenye, és pedig a műdarab-bal való verseny és a szabadon választott dalművel való verseny; harmadik napon a közös nagy előadás, e célra a központi választmány által megállapított darabokkal; a negyedik napon megtartatik a diszhangverseny, e célra felkérendő művészi erők közreműködésével; az ötödik napon végre megtartatik a zár-ülés és a díjak kiosztása. 2. Az összes előadások a debreczeni színházban tartatnak meg, melyet ezen célra Debreczen város készséggel átengedett. 3. A helybeli művészeti erők és hangszerek egybegyűjtésére s a központi választmánnyal július hó 5-ig való tudatására egy bizottság kiküldetett. 4. Pályadíjak. I. A Debreczen sz. kir. város közönsége által kitűzött egy pályadíj. II. A debreczeni hölgyek által adott két pályadíj. III. A debreczeni dal- és zene-egylet által adott két pályadíj, melyekhez soroztatnak az országos daláregyesület elnöke Bartay Ede által felajánlott és Lédéczy Sándor zongoragyáros által felajánlott pályadíjak. Mihezképest ez idő szerint összesen hat rendbeli pályadíj áll rendelkezésre, melyeknek sorrendbe hozatalát a központi választmány a rendező bizottsággal egyetértőleg annak idejében fogja eszközölni.

5. A dalárünnepélyben való részvételre jelentkezés zárhatárideje július hó 1-ső napjára határozatott, mely időre a központi választmány részéről a jelentkezett összes tagoknak névsora, polgári állásuk megjelölésével az ünnepélyt rendező nagybizottsághoz beküldendő.

Megemlítendő kapcsolatban, hogy az országos daláregyesület 49 tag-egyletei közül eddigelé 43 d a l á r d a jelentkezett s ezek közül 16 jelentette be a versenybeni részvétét. Az országos dalárünnepély 1860 forint kiadással és 3200 forint bevétellel terveztetik.

A hangszerekről.

I.

Az ember örökös utánzója a természetnek. Fűvektől, fáktól, állatoktól folytonosan tanul s mint legokosabb állat, méltán koronája a többieknek, mert majdnem az összes állatvilág mindennemű ügyességét, hogy ne mondjuk tudományát elsajátítja, s bír még azon felül óriási szellemiséggel, mely új meg új ügyességeket találta fel vele.

Az emlős állatoktól megtanulta a járást, — a kigyóféléktől a csuszás-mászást, a halaktól az uszást, s talán meg fogja egykor tanulni a madaraktól a repülést.

Az állatok hangjait is elsajátítja az ember. A kis gyermek nyávog mint a macska, a nagyobb kiáltoz, mint a daru, a megijedt ember csahol mint az eb, a dühös férfi ordít mint az oroszlán, a szelíd nő énekel mint a madár, — a szerelmes bűg mint a gerlicze stb. végtelenig folytatható hasonlattal.

Az ember igyekszik aztán az állati hangokat érzéketlen tárgyakba is beleönteni. Ha e hangoknak szabályos menetet ad, előáll a zene s az eszköz, melynek, segélyével az ember zenél: a hangszer.

A hangszerek becsét sokféle szempontból szokták meghatározni. Ha elfogadjuk azt a tant, hogy a legtokéletesebb zene az emberi hang, akkor a hangszereket egész másképp kell megbecsülnünk, mint a hogy az eddigelé történt.

Jelenleg talán a hegedű van elismerve a legtokéletesebb hangszernek. Igaz, hogy a hangok árnyalása s egymásba olvasztása egy hangszeren se sikerült annyira mint ezen. Azonkívül elsajátításához sem nagy idő, sem nagy tehetség nem kell. Tehát megérthető, miért van e hangszer minden más vonós fajtájával annyira felkapva.

De én azt hiszem, hogy a hegedű értéke a zenejátszók többsége által egy kissé túl is van becsülve.

Mert van egy másik hangszer, a mit én tökéletesebbnek tartok, mert az emberi hanghoz közelebb áll s ez a korunkban felettébb mellőzött fuvola. A női hangot mi sem közelíti meg annyira, mint éppen a fuvola. És ma, a midőn a női hangot annyira becsüljük, hogy egy Pattinak, Luccának s Blahánának aranyokkal fizetjük, a bűbajos zenéjü fuvolát majdnem tökéletesen mellőzzük. Igaz, hogy ennek is megvan a maga magyarázata. Rendkívül sok idő, nagy szorgalom és természetesen tehetség kell megtanulásához. Azonkívül kell még valami, a mi ma már kezd is kimenni a divatból, s jóformán csak fogadókban — eczetbe savanyítva található fel: ez a tüdő! mondjuk Molière tudós nő-doktorával. A jó tüdő ma már ritkaság, — rosszal pedig, úgy gondolják legtöbbször, lehetetlen fuvolázni. Sőt gyenge mellű emberre éppen halálos veszedelemnek tartják.

Na, ezt már tapasztalásból megczáfolhatom s annyit mondhatok, hogy az én tüdőmnek nem hogy ártott volna valaha a fuvola, de sőt használt. S gyenge mellű embereknek egyenesen gyógyszerül merem ajánlani.

Fontosabb a másik nehézség, hogy t. i. nagyon nehezen sajátítható el e hangszeren való játszás. De hát szorgalom s kitartás itt is legyőzi az akadályokat, s a fuvola aztán nem lesz hálátlan hangszer, mert azt az olvatag, fülbemászó zenét, a mit ez ad, nem közelíti meg semmi más.

Én nem is tartózkodom a fuvolát nevezni a legelső hangszernek, — nem bánom akármit mondjanak is a hegedűsök. A zongorások nem is vindi-kálhatják magoknak az elsőbbséget, mert a zongora igen nagy gyakorlati hasznu, de alsóbb rendű hangszer, a mely nevezett két társát meg sem közelíti.

Azonban erről, valamint egyéb részint itt nem említett, részint korunk zenészvilágában szokatlan hangszerekről a jövő számban.

Gy. J.

Az orvosok és természetvizsgálók gyűlése.

(Tervrajz.)

Aug. 20. 21. 22-dikén (vasárnap, hétfő, kedd) beírás.

Aug. 22. (kedd) Ismerkedési estély.

Aug. 23. (szerda) délelőtt 10 órakor: Megnyitó közgyűlés. Tárgyai:

1) Elnöki beszéd, tartja Révész Bálint tiszántuli ref. egyházkerületi püspök s kir. tanácsos.

2) Üdvözlések, alapszabályok felolvasása stb.

3) Dr. Török József nagygyűlési alelnök értekezése: „A magyarországi meteorokról általában, s különösen a kabai meteorkőről.”

4) Dr. Popper Alajos, a debreczeni orvos gyógy-szerész-egylet elnöke: „Emlékbeszéd dr. Kain Albert felett.”

5) Dr. Bódogh Albert alelnök értekezése.

Délben 1 órakor: Közébed a „Biká-”ban.

Délután 5 órakor: Tudományos estély, dr. Kiss Károly értekezése „Hatvani” debr. tanárról.

Aug. 24. csütörtökön reggeli 9 órakor: szakosztályok alakulása.

*

Az orvosi szakosztályt adresse-el megnyitja dr. Géber Ede, kolozsvári egyetemi tanár.

A természettudományi szakosztályt adresse-el megnyitja dr. Király Ferencz, a debreczeni ipar- s kereskedelmi kamara titkára.

A gazdasági szakosztály megalakulása után bevezető előadás. Tartja dr. Vedródi Victor, a debreczeni gazdasági tanint. vegytan-tanára: „A cognac-gyártásról” általa szerkesztett készülékek és rajzok segítségével magyarázva.

Délután 3 órakor. Az orvosi szakosztályban dr. Kétli Károly budapesti egyet. rk. tanár és dr. Laufenaur Károly budapesti egyetemi magántanár értekezése: „Az epilepsia kórtani és gyógytani szempontból.”

Délután 5 órakor: Tudományos estély. Antolik Károly aradi gymnasiumi tanár előadása: A villamszikra sikamlásáról, s a villám hatásairól. Mutatványokkal.

Aug. 25. péntek: Szakosztályi ülések reggeli 9 órakor.

Az orvosi szakosztályokban: Bevezető előadás. Tartja dr. Báron Jónás egyet. magántanár. „Az újabb sebkötélékekről”. Utána eszmecsere. Folytatólag szakelőadások.

KÖLTEMÉNYEK.

Tanácsok egy szép leányhoz.

Kövek drágaköve, virágok gyöngye,
Leánykám, hozzád volna egy szavam:
Hallgasd meg azt, bánatba mint örömbé
Tanácsadónk, hidd meg, jó hogyha van.

Nem tudom, ha dobbant-e már szived meg
Egy kedves férfi arcz látásakor,
Vagy oly tiszta szűz hava kebelednek
Mint liliom harmat hullásakor?

Csak azt tudom, hogy tudnál hön szeretni,
S szerelmed, mint nap, tiszta fényvel égne,
Habár egedre, mint annak egére,
Sötét felhőt látnál olykor veretni.

De a tiszta kebelnek sok a csábja,
Mert általa minden tisztulni vágy;
Mindig olyan volt e világ folyása,
Hogy lelkünket magasbra készíti vágy.

Kit mázos szavakkal látsz közeledni,
Tartsd távol azt: neve hizelkedő;
Nagyon ne fuss tőle, mert kész követni:
Hogy érzés nincs benned, hadd vesse ő.

Ha durva kény kisért, szállj szembe bátran,
Jelszód legyen: erő ellen erő!
Célját még senki el nem érte gátlan,
S a bátraknak a sors is kedvező.

Csak annak higgy, ki szembe nem magasztal
S idegenként szól tán előbb veled,
De rokonabb lesz minden pillanattal
S majd lelkében tenleked fölleled.

Bizzál magadban, másban s istenedben,
Legyen vezéred tiszta öntudat;
Higgy, remélj és — szeress; lehet-e szebben,
Mint az írás, adni tanácsokat?

Igen, leánykám, azt mondom, szeress is,
Hiszen ezen kellett vón kezdenem!
Komoly szavaimért ha kinevetsz is,
Nem mondottakká már nem tehetem.

Különben is mindezt egy philosophus
Sugá csak, s én olyan bohó valék,
Hogy meghallgattam, sőt menten leirtam,
S így jutott eléd e bölcs zagyvalék.

Nem, nem fejeddel, s z i v e d d e l akartam
Beszélni én, te angyali leány,
Csak azt akartam mondani, hogy szeress,
S nyisd ki szived kikelet nyilatán.

Vagy tán megloptad már a tavasz csókját,
S virágival kinyílott szíved is? — —
Megtanultál szeretni már? — akkor hát
Taníts meg rá, angyalom, engem is.

Sió.

A fecskék.

(Béranger.)

Mór parton a fogoly vitéz
Görnyed nehéz bilincs alatt,
És szól: „Ismét látlak tehát
Téltől futó madárcsapat?
Fecskéim, kiket a remény
Kísér itt is e hév egen,
Ugy-é, Frankhonból jöttetek:
Szép hazámról hoztatok hirt nekem?

Három év óta esd szavam
Egy kis emléket töletek
A völgyből, hol szebb jövő álmi
Ringatták egykor éltemet.
Ott, hol virágos fák alatt
Egy kis csermely foly csendesén,
Láttátok kunyhónkat, tudom:
E szép völgyről hoztatok hirt nekem?

Egyiktek onnan száll talán,
Hol én láttam meg a napot, —
Szánhattátok szerelmét egy
Boldogtalan anyának ott,
Ki mig végsőt lehel, fiát
Várja napokon, éjeken,
Csak várja, várja... s egyre sir:
Szerelméről hoztatok hirt nekem?

Szép hugom férjhez ment-e már?
Láttátok ifjaink hadát
Menyegzőjére gyűlni fel,
Ő róla zengve szép danát?
S gyermekkorom társai, kik
Velem küzdtek a harczteren,
Visszatértek falunkba mind?
Barátimról hoztatok hirt nekem?

Vagy idegen tapodja tán
A földet, hol testök rohad,
S beront kunyhómba, s nászában
Megháborítja hugomat?
Anyám is elhal, ah! mig éu
Itt sinlem e bilincseken! . . .
Fecskéim, honom vándori,
Ily balsorsról hoztatok hirt nekem?

Ford. Györi József.

Apróságok.

A babyloniaknak volt hajdan egy sajátos ünnepe, mely abban állott, hogy minden öt évben egyszer az urak és szolgálak szerepet cseréltek. Ezzel az a morális hatás volt czélozva, hogy az urak ne bánjanak nagyon embertelenül szolgálakkal, mert ellenkező esetben ki voltak téve említett ünnepen ezek bosszujának.

Hogy minő erős lábon állott Debreczen városában hajdanában az isteni félelem, erről tanuskodik a város majdnem két század előtti (1696. apr. 6.) jegyzőkönyvének egy lapja, melyen szóról-szóra e sorok állanak:

„Minthogy mindenféle szitkok eláradtanak az emberek között, ezért valaki Isten neve ellen való szitkokkal káromkodni tapasztaltatik, megöletessék. A ki pedig lelkével és egyéb moeskos szavakkal botránkoztat, az a kalodába tétetessék vagy falóra ültetessék.“

Hova haladtunk azóta a korrall? Mégis csak rá-rá jön az ember, hogy volt valami, a miben ösapáink különben voltak nálunknál.

Különben a magyar káromkodás még a másvilágba is elhatott. Legalább egy meglehetősen feledésbe ment német írónál találtam egy passust, hol egy másvilágba menő részeg csapat szájába ily ékes magyar rigmusok vannak adva: „Tarem-tetem! bassa malelka!“

A francia-német háboru kitört — az Angyalföldön. E kis Dunaszigeten néhány pesti lakos francia munkás ünnepelte a maga módja szerint jul. 14-ikét. Egy másik asztalnál német sógorok foglaltak helyet, kiknek egyikére annyira hatott a tüzvérű francziák lelkesedése, hogy németül felköszöntötte őket, mire társai füttyölni kezdtek. Egy francia erre olyat cserdített egyik füttyölő arczára, hogy csak úgy rezgett bele a koresma. Lett harcz és háboru, mely a francziák győzelmével, s a németek megszabadásával végződött. Nagylelkűségből aztán Frankhon fiai kifizették a németek „ezech-jét.

Cserkész.

H i r e k.

(*) A debreczeni országos dalárünnepély rendkívül fényesnek ígérkezik. Legutóbb történt megállapodás szerint a nagy együttes előadáson egy k a t o n a i z e n e k a r i s közre fog működni. — H u b e r K á r o l y országos dalszövetségi karnagy jóval az ünnepély előtt városunkba érkezik, hogy a szükséges előkészületeket megtegye és a zenekarral a próbákat megtartsa. A diszhangversenyre

a fővárosból meg fogják hívni Bartalucci Viktorine kisasszonyt, Ney Dávid opera énekest, Ruhov gordonka-művészt és Juhász Aladár zongora-művészt.

(*) Papválasztás. A néhai Révész Imre és Zagyva Imre halála által üresedésbe jött állomások betöltése végett, a választás, a belvárosi lelkészi hivatalra nézve folyó évi szeptember 17-ik, — az ispotályi lelkészi hivatalra nézve pedig szeptember 24-dik napjára tüzetett ki.

Választási joggal bir az egyháznak mindazon önálló férfi tagja, ki egyházi adót fizet. Azonban ezen jogot csak azon egyháztagek gyakorolhatják, kik a választást megelőző év végéig s tehát a jelen esetben 1881-dik év utolsó napjáig eső mindennemű egyházi tartozásukat befizették.

A választók névsorozata augusztus 1-től azon hó 31-ik napjáig elkészítettét, szeptember hó 1-től —9-ig az egyház adószedői hivatalában bárki által megtekinthető leend. A jogosult választók, szavazati joguk igazolására igazoló-jegyet fognak kapni, melyet a választás alkalmával magukkal vinni s az eljárást vezető bizottság előtt felmutatni köteleztetnek, m á s k é n t s z a v a z á s r a n e m b o c s á t t a t v á n. — Ezen igazoló jegyek szeptember 9-ik napjáig minden jogosult választónak kézbesítettnek. Azért, ha valaki, bár magát jogosult választónak tartaná, ilyen jegyet, a kitett határpig nem kapott volna: jogosítva van ez iránt, az egyháztanács termében, folyó évi szeptember hó 10, 11. és 12-ik napjain délelőtt 9 órától—12-ig s déltán 3-tól—6-ig folytonosan együtt ülő felszólamlási bizottság előtt jelentkezni s jogosultságának beigazolása mellett, igazoló jegyének kiadását követelni, a felszólamlási idő lejártá után azonban igazoló jegy többé senkinek ki nem adathatik.

Ugy halljuk, hogy a Révész-féle állásra K i s Albert bagaméri lelkész s országos képviselő fog megválasztatni; a néhai Zagyva helyere I l y é s Bálint kisujszállási lelkész szemeltettek ki. Ugyanerre pályáznak S o m o g y i Pál főiskolai tanár s C s á k Máté helybeli segédlelkész.

(*) Tanárválasztás volt július 5-kén a helybeli kereskedelmi iskolában. Egy magyar történelmi s egy francia-németnyelvi tanszék tölthetett be szavazás útján. Amarra megválasztatott dr.-S z á n t ó, a másikra S t o j k a tanárjelölt. A „Debreczen“ ez alkalomból megróvja a választó testületet, hogy egy napon hozott határozatát a másikon megsemmisítette, s Szombati Jánost, ki az intézetnek a múlt évben ideiglenes tanára volt, elejtette. Mi is kárhoztatjuk ama városunk tanintézetében ujabban lábra kapott divatot, hogy a debreczeni igyekvő ifjak

másunnan jött ismeretlen egyénekért könyelműen mellőztetnek.

(—) **A debreczeni írói- és művészikör ügye** lapunk leközelebbi száma óta új stádiumba lépett. Megalakítása tárgyában május 21-én a városháza kis tanácsstermében értekezlet tartatott, melyen az alakuló közgyűlés előkészítésére egy három tagú bizottság választatott. Ennek tagjai: Komlóssy Lajos ezredes, Géresi Kálmán tanár s Győri József lapunk szerkesztője. Géresi úr ez idő szerint távol van városunkból, de két társa a munkálatokat az ő nevében is folytatni fogja. Így remélhető, hogy e nemes célú egyesület végre-valahára csakugyan életet fog nyerni.

(*) **A püspök csókja.** Ez alatt a czim alatt egy hír járta be a lapokat a múlt napokban, mely azóta már meg is czáfoltatott, hogy t. i. a tiszántúli ref. egyház püspöke Szegeden egy lakoma alkalmával megcsókolta volna az ottani zsidó rabbinust. Történt legyen bár meg a dolog vagy nem, a terjesztett hír sem egyházunknak, sem püspökünknek dicsőségére nem vált. Hogy azonban a magyar lapok Révész Bálint püspök lépteit újabb időben oly éber figyelemmel kísérik, s a róla szárnyalt szenzációs hírek oly könnyen hitelt adtak, ezen püspökünknek a zsidó-kérdés felmerülte alkalmával tanúsított magatartása után legkevésbé sem lehet csodálkozni. Most már csak sajnálkozásunkat fejezhetjük ki a fölött, hogy egyházfőnk személye a nyilvánosság terén így meghurczoltatott.

(*) **A dalár-ünnepélynek** csaknem minden részlete meg van már állapítva. Most még csak az iránt kérdeztettek meg az dalegyletek: szándékoznak-e szabadon választandó darabokkal versenyezni egymás közt? A hazai hírlapok szerkesztősegei is meghivattak; az érkező tudósítókat szálalással s minden szükséges tudnivalóval a bizottság látja el. — Az ünnepélyen működő **katonaiszenekar** augusztus elsején jön ide.

(*) **A tiszántúli ref. középiskolai tanáregyesület** ez évi vándor-gyűlését folyó hó 10. és 11. napjain tartotta meg Kisujszálláson, hol Nagy Pál debreczeni tanár igen érdekes előadást tartott a vilámostagságról. A jövő évi gyűlés városunkban lesz.

(*) **Ausztriában** nagy német nappárt van alakulóban, melynek bevallott célja a Berlin-felé való gravitálás. Ugy látszik, a hatalmas Osztrákia feloszlásnak indul.

[*] **Tiszaeszlári rejtély** czim alatt hónapok óta lázas izgatottságban tartja az ország népét egy iszonyu gyilkossági bűntény, mely Scharf Móricz ottani zsidó sakter által követtetett el Solymosi Eszter nevű keresztyén leánykán. A mi a dolog

odiumát képezi, az azon szomorú tünemény, hogy a zsidóság egy része elébe vágva az eseményeknek, sietett pártjára kelni a gyilkos sakternek. A vizsgáló bírósággal egy egy ál hulla előállításával hazamosabb ideig a legcsufosabb misztifikáció üzentett Bary királyi törvényszéki bíró fenyegető leveleket kapott, minek daczára ő azonban a vizsgálatot férfias erélylyel folytatja s az ez idő szerint remélhetőleg közel áll befejezéséhez.

(*) **A Sidoli lovardája** ismét Debreczenben van, s előadásait naponta nagy közönség látogatja. A társulat azóta, mióta városunktól távol volt, nagyon sokat haladt. Csütörtökön igen érdekes mutatványt láttunk tőle: a kerekas korcsolyázást, melyet ily impozáns előadásban városunk közönségének még nem volt alkalmá szemlélni. Ezen kívül még Blondin a kötél-tánczos ügyessége különösen kiemelendő.

(*) **Városunk ipara emelkedik.** A debreczeni gazdák a Hortobágyon sajt-gyárat állítottak, mely már megkezdte működését s a fővárosból is kapott megrendelést. — Baum Miksa helybeli kereskedő pedig szövőgyárat alapított.

(*) **A francia akadémia** egy halhatatlannal szaporodott. Pasteur jeles physiologust választotta meg legújabb tagjává, ki a lépfene, tüdővész és kolera vizsgálatával szerzett magának örök érdemeket. Beléptekor azzal fogadtatott, a minél már szebb üdvözlés nem képzelhető, hogy az akadémia nem őt, hanem önmagát tisztelte meg, midőn kebelébe fogadta.

(*) **A Petőfi szobor** nagybánkészl a bécsi Turbain-féle öntödében. Leleplezése októberben lesz, mely alkalomra Reményi Ede nagy hazánkfia is lejön Amerikából, ki a szoborra jótékony-célú előadásokkal igen sok pénzt gyűjtött.

(*) **Alexandria veszedelme.** A macedonai Nagy Sándor alapította világváros jul. 11-én Seymör angol tengernagy által lebombáztatott. Az egyiptomi alkirálynak a fellázadt lakosság újra hűségét esküdött. Arabi pasa kevés számú sereggel elmenekült. A városban a fanatikus arabok embertelen mézárhlást vittek véghez a bentszorult európaiakon. A porta azóta hajlandóbbnak látszik a hatalmak javaslatának elfogadására, mely szerint 30,000 főnyi sereget kellene küldenie Egyiptomba a rend helyreállítására.

[*] **Furcsaság.** Zicherman Herman közvetítő-intézeti tulajdonos azt hirdeti a helybeli lapokban, hogy a „Debreczeni Szemlé” ő is megfogja indítani. Szeretnénk látni.

(*) **A 39-ik gyalogezred** törzsét, mely eddig

Temesvárott állomásozott, áteszik Debreczenbe. Az átköltözés szeptember közepén történik.

(*) **Szent-István** napján nagyszerű népünnep fog tartatni a fővárosban a városligetben. A tervet Aczél Béla br. készítette.

(*) **A helybeli iparosok** a jövő hó végén kirándulást tesznek Fiuméba, a szép emelkedésnek indult magyar tengerparti városba. Ennek vezetésére Simonffy Imre polgármester ur kéretett fel.

(*) **A guti vasutivonal**, mint a pesti lapokból olvassuk, megnyílt s átadatott a forgalomnak. Helybeli hírlapírók nem kaptak meghívást.

(*) **A „Hon” és „Ellenőr”** budapesti napi lapok fuzionálni készülnek. Az „Egyetértést” akarják megbuktatni, — azt mondja a fáma. Mi csak azt kívánjuk, győzzön a jobb.

(*) **Karczag Vilmos és Szabolesi Lajos** hírlapírók a dalárünnepély alatt egy naponként megjelenő d i s z e m l é k - l a p o t szándékoznak kiadni.

[*] **Katonadolog.** Molnár István 11. századi gyalogos e hó 6-kán golyó általi halált kapott Főcsán, mert a múlt hó 24-kén a Főcsától Gyurgyevics felé vezető uton egy bosnyákot agyonlőtt s pénzét eltulajdonította.

(*) **Furcsa hír** kering egy helybeli nagyházbirtokosról, hogy t. i. bankóprést fedeztek volna fel nála s ezért hűvösre tették. A hirt egyelőre fentartással közöljük.

(*) **Angol tudós Debreczenben.** A magyar természet-vizsgálók debreczeni országos gyűlésére R o d w e l l a marlboroughi kollégium tanára is le fog rándulni, ki ez alkalommal a marlboroughi vulkánológiáról (tűzképlettan) szándékozik előadást tartani. Nevezett tudós a „Times” és „Natur” cz. nagy angol lapokat fogja képviselni.

(*) **A hétfői számok.** Prágában a nyomdászok egyesülete a hétfői lapokat beszüntette, hogy a szedőknek is legyen vasárnapjuk. Követésre méltó példa.

(*) **Esküdtszéki tárgyalás** volt a mai nap. K e r t é s z István a helybeli függetlenségi párt elnöke perelte T ó t h Kálmánt s G u s z t r i n y i Sándort mint az „Ébresztő” munkatársait, egy a nevezett lap múlt évi 40-ik számában megjelent s sajtóvétség tárgyát képező cikkért, melyben Kertész István sikkasztónak, csalónak mondatik s más piszkoló kifejezésekkel illetetik. A vádló ügyvédje volt dr. Ozory István, Gusztinyi dr. Sik János, Tóth Kálmán pedig Juhász Ignác. A vádló ügyvéd

ez alkalommal is bebizonyította kitűnő szakképzettségét s igem emelkedett hangú beszédet tartott, melynek éle — habár leplezetten — főképp a vádlottak sugalmazója ellen volt fordítva. A védő ügyvédek inkább vissza igyekeztek hárítani a vádat panaszos félre, mintsem védekezésük érdekében érvelni. Az esküdtek ítélete, melyet Gyulai Károly fiatal ügyvéd mint az esküdtszék megválasztott főnöke hirdetett ki, kimondta a vétkest mindkét vádlottra, s a törvényszék visszavonulván, több mint félórai tanácskozás után a következő büntetést szabta az elítéltekre : fejenként két—két havi fogház, 150—150 forint pénzbírság, ennek nem fizethetése esetén további 15 napi fogság, a vádló részére fizetendő 30 forint s a tanuzási és szakértői költség lefizetése. — Sik János védő ügyvéd semmiségi panaszt jelentett be azon okból, mert a védelem legnyomósabb indokaitól elütetett; Juhász Ignác szintén semmiségi panaszt jelentett be. Az ítélet jogerőre emelkedéséig az elítéltekért védőügyvédek vállaltak kezességet; Az elnökséget Szűcs István törvényszéki bírour vitte, bíróársai voltak : Tóbi István s Cseresznyés Imre urak, jegyző : Bay. — Az ítéletet a hallgatóság tetsséssel fogadta, A tárgyalás délelőtt 9 órától délután 2 és fél óráig tartott.

— **Tanárok kerestetnek.** A dévai állami főreáliskolánál a francia nyelv tanszékére, 1400 frt fizetéssel rendes, esetleg 800 frttal helyettes tanár kerestetik. — A keszthelyi gazdasági tanintézet vegytani tanszéke mellett pedig 600 forint fizetéssel s szabad lakással ellátott tansegédi állás üresedett meg. Az előbbire augusztus 8-áig, az utóbbira pedig augusztus 20-ig kell folyamodni.

— **Tisztelettel értesítjük olvasóinkat, hogy lapunk jelen száma a tőzsdékben, körhelyiségekben valamint este a lovarda előtt s kiadó hivatalunkban — Péterfia-utca 744. szám alatt kapható.**

Mai számunk tartalma : Értesítés. — Társadalom a társadalomban. — Országos dalárünnepély. — A hangszerekről. — A természetvizsgálók gyűlése. — Költemények : Tanácsok egy szép leányhoz. — A fecskék (Béranger). — Apróságok. — Hírek.